

THE
WORLD'S
SMARTEST

De maatregelen

- Het doortrekken van parallelbanen, de aanleg van een fietsnet en een HOV
- Het maken van natuurbruggen e.d.
- Het creëren van aantrekkelijk werkplekken

De gewenste kwaliteitsverandering / de doelstelling

Het verbeteren van het vestigingsklimaat

Belangrijkste resultaten van de quick scan kostenbatenanalyse (MKBA-light)

Het doel van de gebiedsontwikkeling Brainport is het stimuleren van de kenniseconomie in de regio Eindhoven. Middels een MKBA zijn de kennisbaten van de gehele Brainport grof geraamd: dit levert een ordegrutte schatting van EUR 2,8 tot EUR 9,8 miljard aan kennisbaten op voor resp. 10.000 tot 30.000 kenniswerkers. Daarnaast zijn ook de "gewone" baten bepaald, die vooral betrekking hebben op vervoer en natuur en landschap. Dat leverde een minder rooskleurig beeld op van maximaal EUR 530 miljoen. Dat klinkt groot, maar de deze baten waren al snel kleiner dan de kosten van de relevante maatregelen.

Voor de raming van de kennisbaten is eerst vastgesteld welke welvaartseffecten een verbetering van het vestigingsklimaat middels een breed scala aan projecten eigenlijk voortbrengt. Het gaat om zogenoemde indirecte effecten van inkomensstijgingen door een toename van de arbeidsparticipatie of van de arbeidsproductiviteit van Nederlandse kenniswerkers, om belastingen op inkomen van buitenlandse kenniswerkers en om eventuele overwinsten en/of belastingen op winsten van aangetrokken Nederlandse en buitenlandse bedrijven.

Voor de raming van de 'gewone' baten (lees: niet kennisbaten) is een selectie van acht Brainport projecten gemaakt. Hun baten waren reistijdwinsten voor zowel bestaande als nieuwe weggebruikers in het personen- en in het goederenvervoer. Ook uitgespaarde vervoerskosten door kortere routes en het gebruik maken van goedkoper modaliteit in plaats van dure, zoals de fiets in plaats van de auto, zijn in rekening gebracht. Verder zijn veranderingen in milieu uitstoot (PM10, NOx, SO2, CO en CO2) becijferd. Deze blijken een negatieve post te vormen: de uitstoot neemt toe doordat er buiten de bebouwde kom meer auto gereden wordt als gevolg van de projecten. Vermeden verkeersdoden en gewonden vormen ook een relatief grote batenpost. Naast al deze verkeersgerelateerde directe baten, waren er ook directe natuur- en landschapsbaten, zoals de verwervingswaarde van het landschap en de recreatieve belevingswaarde. Dit zijn relatief kleine posten; opmerkelijk is bijvoorbeeld wel dat de fietsbruggen uit het project 'Totaalplan Middengebied' duidelijk meer opleveren dan dat zij kosten.

Samenwerking en inbreng van stakeholders

Gemeente Eindhoven, Samenwerkingsverband Regio Eindhoven (SRE), Provincie Noord Brabant, Rijkswaterstaat

Leerpunten

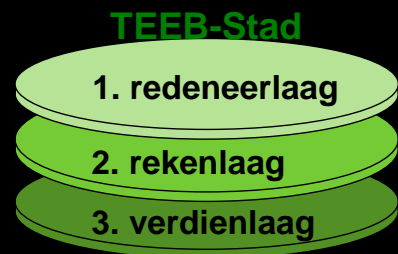
'Soms zijn de beoogde baten van een project, zoals kennisbaten, lastiger te bepalen dan de niet-beoogde baten, zoals vervoersbaten'

Wat is TEEB-Stad? MKBA 'light' voor gemeentes!

TEEB staat voor 'The Economics of Ecosystems and Biodiversity'. Het is een internationaal traject waarin steden groenbaten en andere omgevingsbaten meenemen hun investeringsbeslissingen. De kosten van groene, blauwe en sociale maatregelen zijn doorgaans wel bekend zijn, maar hun baten niet. Hierdoor blijft het verleidelijk om plannen die op de tekentafel prachtig zijn aangekleed met groene, blauwe en sociale kwaliteiten, op de rekentafel van de exploitatiebegroting weer uit te kleden, omdat dat de kosten omlaag brengt.

De TEEB-Stad-methode is een lichte variant van de maatschappelijke kostenbatenanalyse (MKBA), die door het rijk gebruikt wordt voor de evaluatie van grote projecten. Zij is speciaal toegesneden op investeringen in de kwaliteit van de openbare ruimte in gemeentes. Dit houdt onder andere in dat de nadruk ligt op het beredeneren van baten en niet op het berekenen ervan. Ook is er speciale aandacht voor het opsporen van mogelijkheden om baathouders te betrekken bij de groenfinanciering. De TEEB-stad-methode bestaat dan ook uit drie lagen: *redeneren, rekenen, verdienen*.

Waarom TEEB-Stad?

Met de MKBA-systematiek van rijk is ook mogelijk om groen- en andere omgevingsbaten mee te nemen in de besluitvorming. Waarom dan toch een speciale methode voor gemeentes en andere lagere overheden? De drie belangrijkste redenen hiervoor zijn:

- (1) de rijksmethodiek is heavy; ingewikkeld qua berekeningen, moeilijk te begrijpen en bovendien duur. De TEEB-Stad methode is light;
- (2) de rijksmethodiek is meer een toetsende methode. TEEB-Stad biedt een ontwerpende methode. Projecten worden ontworpen vanuit de grootste potentiële baten samen met de baathouders. Baathouders worden niet alleen uitgenodigd om mee te denken maar ook om mee te investeren;
- (3) de relatie tussen een batig maatschappelijk saldo en duurzaamheid wordt niet gelegd: de TEEB-Stad-methode laat zien hoe op grond van kosten en baten bepaald kan worden of een project bijdraagt aan duurzaamheid.

Kwaliteitsborging: light qua studielast, maar heavy qua kwaliteit!

De TEEB-Stad benadering is gestoeld op internationaal wetenschappelijk erkende methode voor de economische waardering van ecosysteemdiensten: zie www.teebweb.org. Verder wordt bij baatberekeningen aangesloten op aanvulling op de leidraad OEI* voor waardering van natuur, water en bodem in maatschappelijke kostenbatenanalyses en het bijbehorende kengetallenboek. Het betreft dus de doorontwikkeling van een 'zware' methode naar passende praktijkgerichte 'lichte' werkwijze voor gemeentes.

* OEI= overzicht effecten infrastructuur

Voor wie?

De TEEB-Stad-methode is geschikt voor gemeentes, stadsregio's, woningbouwcoöperaties en andere lokale partijen die worstelen met investeringsvraagstukken op het gebied van natuur, water, herinrichting van de openbare ruimte, erfgoed, milieu, verkeer en vervoer, stadslandbouw etc.

Sluit u aan bij de Community of Practice!

TEEB-Stad is niet alleen een werkwijze, maar ook een werkgemeenschap. Verschillende gemeentes zijn reeds aangesloten bij de Community of Practice: Apeldoorn, Rotterdam, Delft, Amsterdam, Almelo, Haarlem, Den Haag, Eindhoven, Zwolle, Deventer Etc.

Wilt u ook deelnemen? Meldt u dan aan op: www.omgevingseconomie.nl

Hier kunt u terecht met vragen en ook een reeds uitgevoerde of nog uit te voeren casus uit uw gemeente aanmelden. Tevens kunt u hier (gratis) cases van andere gemeentes, de TEEB-Stad-handleiding en andere interessante documenten downloaden.